



NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Administracji Publicznej

KAP.410.007.06.2019

Waldemar Cisko
Prezes Zarządu
Fundacja im. Ojca Werenfrieda
ul. Wiertnicza 142
02-952 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/005 – Realizacja zadań administracji publicznej w zakresie udzielania pomocy humanitarnej poza granicami Polski

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Fundacja im. Ojca Werenfrieda (dalej: Fundacja)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Ks. Waldemar Cisło, Prezes Zarządu (dalej Prezes Fundacji)
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Realizacja zadań publicznych dotyczących pomocy humanitarnej.2. Efekty realizacji wybranych zadań.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2017 r. do czasu zakończenia czynności kontrolnych, tj. 31 grudnia 2019 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Administracji Publicznej
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Tomasz Kwitowski, doradca techniczny, upoważnienie do kontroli nr KAP/89/2019 z 2 października 2019 r.2. Tomasz Płudowski, starszy inspektor k.p., upoważnienie do kontroli nr KAP/88/2019 z 2 października 2019 r.

(akta kontroli str.1-2)

¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 489, ze zm. dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna kontrolowanej działalności²

OCENA OGÓLNA

Fundacja, w terminach określonych w umowach, wydatkowała środki finansowe w ramach realizacji dwóch projektów objętych kontrolą, tj. *Leczenie dzieci z Aleppo* oraz *Pomoc humanitarna dla uchodźców w Grecji*, zleconych w trybie pozakonkursowym przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów (dalej KPRM).

Fundacja wywiązała się z obowiązku prowadzenia wyodrębnionej dokumentacji finansowo-księgowej i ewidencji księgowej w przypadku jednego z ww. projektów objętych kontrolą, tj. projektu *Pomoc humanitarna dla uchodźców w Grecji*. Realizacja tego projektu przebiegała zgodnie z warunkami umowy. Zrealizowano również obowiązki promocyjne oraz informacyjne. O źródle finansowania tego projektu informowano w materiale audiowizualnym pn. *Solidarni z Grecją*, udostępnionym na stronie internetowej Fundacji. Natomiast, w ocenie NIK, rola Fundacji, w przypadku zadania *Leczenie dzieci z Aleppo*, ograniczała się do przekazania środków pieniężnych nie wskazanemu w umowie partnerowi w Syrii i sporządzeniu sprawozdania z realizacji projektu na podstawie dokumentów pozyskanych od wspomnianego partnera po terminie realizacji zadania. Trzeba podkreślić, że oferta stanowiąca integralną część umowy nie określała szczegółowych warunków realizacji tego zadania, co w konsekwencji ograniczyło możliwość kontroli i ocenę prawidłowości jego wykonania.

Sprawozdania z realizacji projektów zostały złożone do KPRM w wymaganych terminach. Z treści sprawozdań wynikało, że cele i zakładane rezultaty projektów zostały osiągnięte.

Kontrola dokumentacji 100% wydatków w ramach projektu *Pomoc humanitarna dla uchodźców w Grecji* (1 235 851,00 zł) oraz dokumentacji 43% wydatków (633 837,02 zł) w ramach projektu *Leczenie dzieci z Aleppo* wykazała, że poza przypadkami wskazanymi w opisie nieprawidłowości, zostały one poniesione na zadania wskazane w umowach.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły realizacji projektu *Leczenie dzieci z Aleppo* i polegały na:

- nieprowadzeniu wyodrębnionej ewidencji księgowej dla tego zadania, co było niezgodne z art. 16 ust. 5 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie³ (dalej udpp) oraz § 5 ust. 1 umowy oraz braku zasad (polityki) rachunkowości, o których mowa w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁴ (dalej uor) w okresie realizacji tego projektu,
- zawarciu porozumienia o realizacji zadania z podmiotem trzecim, pomimo iż umowa o realizację zadania publicznego pomiędzy KPRM a Fundacją oraz oferta stanowiąca załącznik do tej umowy, nie przewidywały możliwości powierzenia przez zleceniobiorcę działań w ramach projektu innym podmiotom. Było to niezgodne z art. 16 ust. 4 udpp. W porozumieniu z tym partnerem, Fundacja nie określiła precyzyjnie przedmiotu zadania, warunków/zasad jego wykonania i sposobu rozliczenia środków, tym samym, w żaden sposób nie zabezpieczyła się na okoliczność niezrealizowania lub nieprawidłowego zrealizowania porozumienia przez partnera,

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz. U. z 2019 r. poz. 688, ze zm.

⁴ Dz. U. z 2019 r. poz. 351, ze zm.

- dokonaniu dwukrotnej refundacji kosztów tego samego leczenia (dwa przypadki) oraz kosztów tych samych leków i materiałów (jeden przypadek), o łącznej wartości 5 903,81 zł, co było niezgodne z § 2 ust. 3 i 4 umowy,
- przekroczeniu zakresu rzeczowego umowy poprzez udzielenie pomocy osobom dorosłym, bez pisemnej zmiany umowy, co było niezgodne z § 14 ust. 1 oraz § 2 ust. 3 i 4 umowy,
- poniesieniu przez Fundację kosztów leczenia osób (w 13 ze 114 przypadków objętych badaniem NIK), na podstawie dokumentacji, z której wynika, że za leczenie tych osób płaciły w różnych proporcjach podmioty w Syrii niebędące stroną umowy o realizację zadania publicznego czy porozumienia zawartego przez Fundację z partnerem, w tym Caritas, Jezuiści i Kościół Katolicki. Było to niezgodne z art. 16 ust. 4 udpp.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR I

Realizacja wybranych zadań publicznych dotyczących pomocy humanitarnej

Opis stanu faktycznego

1. W latach 2017-2019 Fundacja realizowała za granicą siedem zadań z zakresu pomocy humanitarnej, o łącznej wartości umów 15 984 750,00 zł, dofinansowanych w całości ze środków KPRM, z tego:

- sześć zadań zostało zakończonych i rozliczonych, a ich łączna wartość zatwierdzona przez Zleceniodawcę wyniosła 13 157 757,22 zł, tj. 100% środków dotacji,
- jedno zadanie o wartości 2 500 000,00 zł, na dzień zakończenia czynności kontrolnych, pozostawało w trakcie realizacji (z terminem zakończenia na dzień 31 grudnia 2019 r.).

Zadania realizowane przez Fundację w trzech przypadkach dotyczyły pomocy medycznej w Syrii, zaś w pozostałych przypadkach: leczenia dzieci z Aleppo, zakupu sprzętu medycznego dla kliniki św. Józefa w Iraku oraz szpitala św. Ludwika w Aleppo w Syrii, pomocy ofiarom wojny w Syrii oraz pomocy humanitarnej dla uchodźców w Grecji.

(akta kontroli str. 6-7)

NIK objęła badaniem dwa z siedmiu zadań dofinansowanych ze środków publicznych o łącznej wartości 2 746 015,00 zł, tj.:

- *Leczenie dzieci z Aleppo* o wartości 1 500 000,00 zł, realizowane na podstawie umowy nr 163/BBF/17, zawartej z KPRM w dniu 9 marca 2017 r.;
- *Pomoc humanitarna dla uchodźców w Grecji* o wartości 1 246 015,00 zł, realizowane na podstawie umowy nr 589/DOB/2018, zawartej z KPRM w dniu 10 grudnia 2018 r.

(akta kontroli str. 81-779)

2. Projekty objęte kontrolą NIK wpisywały się w cele określone w Statucie Fundacji (§ 5 i 6)⁵, tj. nieodpłatną działalność humanitarną realizowaną poza granicami państwa polskiego. Koordynatorem obydwu projektów był Prezes Fundacji. Według wyjaśnień Koordynatora, w realizacji projektów za granicą nie uczestniczyli przedstawiciele Fundacji, natomiast:

- w przypadku projektu *Leczenie dzieci z Aleppo* rolę osób odpowiedzialnych za realizację projektu pełniły komitety pomocowe działające przy poszczególnych

⁵ Uchwała Rady Fundacji z dnia 3 grudnia 2012 r.

parafiach, koordynowane przez Diecezję katolicką obrządku maronickiego w Tartus w Syrii (dalej Diecezja);

- w przypadku projektu *Pomoc humanitarna dla uchodźców w Grecji* rolę tę pełnili partnerzy przewidziani w ofercie, tj. pracownicy Fundacji Hagia Marina i Archidiecezjalnego Centrum Kultury św. Mariny w Atenach - Heliopolis.

(akta kontroli str. 8, 78-359)

W przypadku projektu *Leczenie dzieci z Aleppo*, Fundacja zawarła w dniu 12 kwietnia 2017 r. (ponad miesiąc po zawarciu umowy z KPRM), porozumienie z Diecezją (dalej: Porozumienie), na mocy którego Fundacja zobowiązała się do dostarczenia funduszy Diecezji na pokrycie kosztów leczenia ubogich mieszkańców Syrii, a Diecezja do rozdysponowania tych środków wśród potrzebujących mimo, że umowa o realizację zadania publicznego pomiędzy KPRM a Fundacją nie przewidywała realizacji zadania przez inny podmiot. Było to niezgodne z art. 16 ust. 4 udpp. W Porozumieniu nie określono przedmiotu zadania, warunków jego wykonania i sposobu rozliczenia środków (szerzej w sekcji: stwierdzone nieprawidłowości). W ofercie realizacji tego zadania, będącej załącznikiem do umowy nr 163/BBF/17 z dnia 9 marca 2017 r., nie podano zasobów kadrowych Fundacji przewidywanych do zaangażowania w realizację tego zadania. Z oferty tej wynika, że Fundacja nie miała doświadczenia w realizacji projektów finansowanych ze środków publicznych, bowiem od dnia rejestracji w Krajowym Rejestrze Sądowym (24.12.2008 r.) realizowała jedynie zadania finansowane ze środków własnych.

W przypadku projektu *Pomoc humanitarna dla uchodźców w Grecji*, w jego ofercie, będącej załącznikiem do umowy nr 589/DOB/18 z dnia 10 grudnia 2018 r. wskazano m.in., że realizacja zadania oparta będzie na współpracy głównie z instytucjami ściśle współpracującymi z Prawosławnym Kościołem w Grecji, fundacjami, organizacjami pozarządowymi, organizacjami religijnymi oraz organami administracji rządowej i samorządowej w Grecji (odpowiedzialnymi w Grecji za opiekę nad rodzinami uchodźców oraz socjalizację i edukację niepełnoletnich dzieci uchodźców), zwanymi dalej „Partnerami Greckimi”.

W związku z powyższym, Fundacja podpisała listy partnerskie z dwoma podmiotami prowadzącymi działalność w Grecji, tj. z Fundacją Hagia Marina List Partnerski (15 października 2018 r.) oraz z Archidiecezjalnym Centrum Kultury Św. Mariny w Atenach – Heliopolis (23 listopada 2018 r.). Fundacja Hagia Marina zobowiązała się do wspierania oraz promowania działań związanych z realizacją projektu poprzez redakcję tekstów informujących o działaniach, promocję w mediach efektów realizacji projektu, kontakt z partnerami miejscowymi oraz świadczenie niezbędnej pomocy translatorskiej oraz merytorycznej. Natomiast Archidiecezjalne Centrum Kultury Św. Mariny zobowiązało się m.in. do: przeprowadzenia oraz monitorowania działań związanych z realizacją projektu na terytorium Grecji, w tym logistyki, przygotowania pakietów pomocy, raportowania zewnętrznego, dystrybucji i transportu wnioskowanej pomocy, sporządzenia listy zapotrzebowania według badań potrzeb wśród partnerów pobocznych, świadczenia niezbędnej pomocy merytorycznej. W Aneksie do Listu z tego samego dnia określono szczegółowe zapotrzebowanie na artykuły pomocy humanitarnej w celu realizacji projektu.

(akta kontroli str. 39-43, 82-109, 202-219)

3. W kwestii dokumentowania koordynacji Projektów, Prezes Fundacji wyjaśnił, że na bieżąco informował KPRM o kluczowych wydarzeniach dotyczących obu projektów. Poinformował również, że *po* (Jego) *każdorasowej wizycie w miejscu*

realizacji projektu oraz przy wielu okazjach informował ustnie Panią Minister Beatę Kempę o problemach i sukcesach wynikających z realizacji projektu. Umowa z KPRM nie zawierała wymogu informowania polskiej placówki zagranicznej/konsulatu o rozpoczęciu realizacji projektu, w związku z czym Fundacja nie przekazywała takich informacji do polskich placówek zagranicznych.

(akta kontroli str. 80, 368, 88-109, 202-218)

4. W okresie realizacji projektu *Leczenie dzieci z Aleppo*, (tj. od 9 marca 2017 r. do 31 grudnia 2017 r.), Fundacja nie posiadała zasad (polityki) rachunkowości, o których mowa w art. 10 ust. 1 uor, a także nie prowadziła wyodrębnionej ewidencji księgowej projektu, co było niezgodne z art. 16 ust. 5 udpp oraz § 5 ust. 1 umowy (szerzej w sekcji: stwierdzone nieprawidłowości). Sposób prowadzenia ewidencji księgowej projektu *Pomoc humanitarna dla uchodźców w Grecji* realizowanego w okresie od 10 do 31 grudnia 2018 r. był zgodny z zasadami wynikającymi z uor oraz § 5 umowy zawartej z KPRM. Fundacja zgodnie z uor z dnia 7 grudnia 2017 r. wprowadziła politykę rachunkowości i prowadziła wyodrębnioną ewidencję księgową projektu, poprzez wyodrębnienie kont analitycznych dla środków pochodzących z dotacji oraz kont analitycznych dla ewidencji operacji kosztowych związanych z otrzymanymi dotacjami.

(akta kontroli str. 13-27, 132-161, 220-231)

5. Środki finansowe z dotacji na realizację zadania *Leczenie dzieci z Aleppo* w wysokości 1 500 000,00 zł wpłynęły na rachunek bankowy Fundacji 10 marca 2017 r. Po przewalutowaniu ich na dolary amerykańskie, gotówka w wysokości 365 000,00 USD została wypłacona z banku przez prezesa Fundacji w czterech terminach, (tj. 10 marca 2017 r. na kwotę 10 000,00 USD, 22 marca 2017 r. na kwotę 10 000,00 USD, 24 marca 2017 r. na kwotę 50 000,00 USD i 11 maja 2017 r. na kwotę 295 000,00 USD).

Prezes Fundacji poinformował, że wypłacenie gotówki 10 marca 2017 r. spowodowane było chęcią wyjazdu do Syrii, jednak zaistniały trudności organizacyjne z wyjazdem w planowanym terminie. Było to możliwe dopiero w czerwcu. Prezes podkreślił też, że: Wyjazd w tak trudny teren jest związany z uzyskaniem wizy, co bardzo często jest trudnym wyzwaniem. Prezes wyjaśnił też, że do czasu wywiezienia wypłaconych środków za granicę, były one przechowywane w sejfie, w siedzibie Fundacji. W systemie księgowym ujęto wyciągi bankowe dotyczące czterech wypłat gotówki.

Wobec braku pokwitowań przekazania środków partnerowi projektu i udokumentowania sposobu przekazywania środków w miejsce realizacji projektu w Syrii, Prezes Fundacji podał, że środki zostały dostarczone drogą lotniczą (do Libanu) przez Prezesa Zarządu i pracowników Fundacji. Środki przekazywał Prezes Fundacji i w miarę możliwości, podczas pobytów w Syrii nadzorował ich rozdzielanie oraz był informowany o przebiegu realizacji projektu. Prezes podkreślił, że: Dostarczenie funduszy w gotówce wiązało się z jedyną, rozpoznaną przez fundację, możliwością najbezpieczniejszego sposobu zrealizowania tego projektu. Środki pieniężne ze strony Diecezji odbierał biskup, a ich przekazanie miało miejsce w Syrii i w Libanie.

Prezes poinformował, że wywóz gotówki na realizację projektu w Syrii został zgłoszony Służbie Celnej, na potwierdzenie czego Prezes Fundacji przedłożył zgłoszenia przywozu do kraju/wywozu za granicę wartości dewizowych lub krajowych środków płatniczych z dnia 6 czerwca 2017 r. na kwotę 270 000,00 USD i z dnia 1 września 2017 r. na kwotę 500 000,00 USD.

Na ww. zgłoszeniach jako właściciel gotówki została wskazana osoba prawna: Pomoc Kościołowi w Potrzebie⁶, a jako docelowy odbiorca Wspólnota franciszkańska w Aleppo (w przypadku zgłoszenia z 6 czerwca 2017 r.) i Pomoc Kościołowi w Potrzebie (w przypadku zgłoszenia z 1 września 2017 r.), natomiast jako kraj przeznaczenia został wpisany Liban. Prezes Fundacji wyjaśnił, że część gotówki przewieziona 1 września 2017 r. była pozostałą częścią kwoty potrzebnej na realizację przedmiotowego projektu. Odnośnie niewywiezienia całej kwoty w dniu 6 czerwca 2017 r., Prezes Fundacji wyjaśnił, że *kwota została podzielona ze względów bezpieczeństwa*.

Prezes Fundacji poinformował, że *Deklarujący kwotę wywozu jest jednocześnie dyrektorem Instytucji Pomoc Kościołowi w Potrzebie i błędnie wpisał nazwę instytucji*. Odnośnie wpisania jako docelowego odbiorcy Wspólnoty franciszkańskiej prezes Fundacji wyjaśnił, że *jest ona jednym z podmiotów organizacyjnych Kościoła w Syrii, której częścią jest też Diecezja Tartus*. Dodał też, że *Liban jest jedynym krajem, do którego można dotrzeć drogą lotniczą*.

(akta kontroli str.353-360, 366-369, 780-785, 808-824, 839-840)

6. Badaniem, pod kątem prawidłowości wydatkowania środków publicznych, objęto 114 spraw dotyczących projektu *Leczenie dzieci z Aleppo*⁷, na łączną kwotę 633 837,02 zł (tj. 43% kwoty dofinansowania) oraz wszystkie wydatki poniesione w ramach projektu *Pomoc humanitarna dla uchodźców w Grecji*, na łączną kwotę 1 235 851,00 zł.

W wyniku badania wydatków poniesionych w związku z projektem dotyczącym leczenia dzieci z Aleppo stwierdzono, że:

- w 11 przypadkach⁸ do faktur lub rachunków (na kwotę leczenia w wysokości 61 525,21 zł, tj. 9,7% zbadanych wydatków) załączone zostały tzw. „Statement: Total Cost of the Surgery” lub „Statement: Total Cost of the Treatment” (Wykaz kosztów operacji/leczenia), podpisane przez ACN Director (Dyrektora Stowarzyszenia Pomoc Kościołowi w Potrzebie) i Projekt Manager Sister of The Good Shepherd (Kierownika Projektu Zgromadzenia Sióstr Dobrego Pasterza) oraz Hospital Manager (Kierownika szpitala), gdzie podawano nazwę i adres szpitala, imię i nazwisko leczonej osoby, datę i miejsce urodzenia, nazwisko lekarza, opis choroby i medycznej interwencji, ogólne koszty leczenia i dodatkowe uwagi, w których zawarto koszt usług w dolarach amerykańskich. Z dokumentacji nie wynika, w jaki sposób ustalono kwotę, którą ma zapłacić Fundacja. Prezes Fundacji poinformował, że *wysokość kwot opłaty za faktury była ustalana przez osoby zajmujące się realizacją projektu na miejscu jego realizacji*;
- w 13 przypadkach⁹ do dokumentacji (na kwotę leczenia w wysokości 86 641,81 zł, tj. 13,7% zbadanych wydatków) załączone zostały kserokopie rachunków wystawianych przez szpitale w Aleppo (m.in. szpital Św. Ludwika), z których wynika, że za leczenie płacili w różnych proporcjach różne podmioty w Syrii (na większości rachunków są wskazani: Caritas, Jezuici, Kościół Katolicki, zakon Marystów, służba społeczna i inne organizacje). W dokumentacji nie ma nazwy Fundacji ani nazwy Diecezji,

⁶ tj. międzynarodowa organizacja pozarządowa związana z Kościołem katolickim. Dyrektorem Sekcji Polskiej jest ks. Waldemar Cisko.

⁷ Doboru dokonano w sposób celowy kierując się najwyższymi kwotami leczenia poniesionymi przez Fundację oraz faktem powtarzania się w ośmiu przypadkach osób, którym udzielono pomocy.

⁸ Nr: 644, 645, 646, 650, 651, 654, 653, 655, 666, 671, 668.

⁹ Nr: 621, 695, 741, 731, 730, 729, 708, 705, 702, 701, 700, 744, 860.

z którą Fundacja podpisała Porozumienie (szerzej w sekcji: stwierdzone nieprawidłowości);

- w siedmiu przypadkach¹⁰ na podstawie przekazanej dokumentacji (na kwotę leczenia w wysokości 30 431,31 zł, tj. 4,8% zbadanych wydatków) nie było możliwe potwierdzenie kwoty leczenia, co wynikało głównie z niezłączenia faktur/rachunków, a także z załączenia nieczytelnej dokumentacji. Prezes Fundacji wyjaśnił, że: *koszty leczenia zostały ustalone i zaakceptowane na podstawie informacji uzyskanych od osób zaangażowanych w projekt w Syrii*;
- w przypadku dwóch spraw¹¹ Fundacja dokonała dwukrotnej refundacji kosztów tego samego leczenia tych samych osób, udokumentowanych w identyczny sposób, a w przypadku jednej sprawy¹² dwukrotnej refundacji kosztów leków i materiałów. Było to niezgodne z § 2 ust. 3 i 4 umowy (szerzej w sekcji: stwierdzone nieprawidłowości);
- pomocą objęte zostały również osoby dorosłe, do których to zgodnie z umową nie była adresowana pomoc, bowiem leczeniu miały zostać poddane dzieci (szerzej w sekcji: stwierdzone nieprawidłowości).

(akta kontroli str. 278-305, 393-788)

Partner biorący udział w realizacji projektu *Leczenie dzieci z Aleppo* w Syrii (Diecezja) przekazał Fundacji kserokopie dokumentów, na podstawie których Prezes Fundacji zatwierdzał poniesione wydatki, poprzez sprawdzenie ich pod względem formalno-rachunkowym i merytorycznym. W związku z tym, że przekazana dokumentacja była niekompletna we wskazanym powyżej zakresie, a Fundacja nie prowadziła wyodrębnionej ewidencji księgowej projektu, badanie wydatków ze środków dotacji w ramach kontroli NIK było utrudnione.

(akta kontroli str. 220-231, 393-757)

Kontrola NIK wykazała, że projekt *Leczenie dzieci z Aleppo* został zrealizowany w terminie przewidzianym w umowie, tj. do 31 grudnia 2017 r.

(akta kontroli str. 220-231, 393-757)

Kontrola wydatków poniesionych w ramach projektu *Pomoc humanitarna dla uchodźców w Grecji* wykazała, że faktury stanowiące podstawę dokonanych płatności zostały opisane i ujęte w ewidencji księgowej zgodnie z postanowieniami umowy i uor. Wydatków w Polsce dokonano zgodnie z przeznaczeniem określonym w umowie, na zakup żywności (771 876,00 zł), środków higienicznych (150 360,00 zł), środków czystości i chemii gospodarczej (162 150,00 zł), materiałów szkolnych i artykułów biurowych (86 145,00 zł), a także na usługę transportową tych towarów z Polski do Grecji w kwocie 65 320,01 zł. Za usługę przewozu towarów zapłacono wcześniej niż za zakup towarów będących przedmiotem pomocy humanitarnej (14 grudnia 2018 r. zapłacono za transport, a za towary odpowiednio w dniach 20 i 24 grudnia 2018 r.). Prezes Fundacji wyjaśnił, że (...) *Za usługę transportu zapłacono wcześniej ze względu na konieczność rezerwacji środków transportu, co było spowodowane szczególnie wrażliwym okresem dla branży transportowej, jakim jest okres okołoswiąteczny i znaczenie w planowaniu logistyki transportu. Dodatkową, kluczową koniecznością, było zapewnienie terminowego dostarczenia dostawy do 30 grudnia 2018 r.*

¹⁰ Nr: 252, 577, 236, 548, 410, 697, 51.

¹¹ Nr: 19 i 39 oraz 130 i 622.

¹² Nr: 805.

(akta kontroli str. 13-27, 132-161, 789-792)

W kwestii sposobu dokonania rozeznania rynku i cen towarów i transportu, będących przedmiotem pomocy humanitarnej dla uchodźców w Grecji z uwagi na brak stosownej dokumentacji, Prezes Fundacji poinformował, że *Rozeznania rynku i cen towarów dokonywano już od momentu przygotowania Projektu, tj. od maja 2018 roku. Podstawą były oferty cenowe oraz rozeznanie rynkowe współpracowników Fundacji. Ze względu na znaczne przesunięcie czasowe w dyspozycji środków finansowych ze strony KPRM, podjęcie decyzji o współpracy z firmami nastąpiło w oparciu o gotowość do wykonania zleconych zadań w szczególnych, zaistniałych warunkach.*

(akta kontroli str. 370-373)

Odnosnie dokumentowania przez Fundację kontroli realizacji usługi przewozu towarów, potwierdzenia ich dostarczenia i odbioru w Grecji, Prezes Fundacji poinformował, że towary zostały skontrolowane w magazynie w Polsce przez przedstawicieli Fundacji im. Ojca Werenfrieda i Fundacji Hagia Marina. Wskazał również, że odbiór towarów w Grecji został dokonany przez Partnerów w Grecji, po czym zostały niezwłocznie przekazane do dystrybucji przez współpracujące diecezje.

(akta kontroli str. 370-373)

Odbiór produktów przez partnerów i ich dystrybucja do poszczególnych diecezji¹³ (wg podpisanych raportów) miały miejsce 30 grudnia 2018 r., pomimo iż trzy transporty dotarły do Tessalonik już 24 grudnia 2018 r., a dwa następne 30 grudnia 2018 r. Prezes Fundacji tłumaczył powyższe następująco: *Ze względu na ogromne utrudnienia czasowe (przelew z KPRM nastąpił dopiero w II połowie grudnia, zaś Projekt musiał być fizycznie zakończony 31 grudnia 2018 roku), konieczny był odbiór wszystkich towarów tego samego możliwego dnia, tj. 30 grudnia 2018. Ponadto, w okresie przedświątecznym i okołoswiątecznym, bardzo trudne jest zorganizowanie jednolitego konwoju transportu. Należy brać również pod uwagę ogromne opóźnienie w procedowaniu Projektu w samej KPRM. Zabieg ten miał na celu uniknięcie zamieszania, które mogłoby wynikać przy odbiorach każdego transportu z osobna.*

(akta kontroli str. 374-392, 789-792, 813-821)

W przekazanym kontrolerom NIK materiale audiowizualnym pn. *Solidarni z Grecją*, na produktach przeznaczonych do dystrybucji w ramach projektu, które zgodnie z ofertą i raportem końcowym zostały zakupione u polskich producentów i pośredników, znajdowały się nazwy w języku greckim. Prezes Fundacji wyjaśnił, że *Towary zostały zakupione u polskich pośredników oraz w ramach możliwości u polskich producentów (należy pamiętać, że są również produkty specyficzne, takie jak oliwa z oliwek, oliwki, mydło z oliwek, ciecierzycy, ryż itp., które nie są produkowane w Polsce i ich zakup jest możliwy u polskich pośredników). Dla części towarów (tam, gdzie było to możliwe) użyto etykiet dedykowanych na rynek grecki, które podczas schodzenia produktów z linii produkcyjnych (bądź w trakcie pakowania) mają naklejane etykiety wraz z opisem i składem, wymagane w każdym kraju UE w języku urzędowym państwa docelowego. W przypadku niektórych produktów były to etykiety polskie i greckie lub zbiorczo opisane w kilku językach.*

(akta kontroli str. 789-792, 846-852)

¹³ Dystrybucja produktów odbyła się do ośrodków własnych (Archidiecezja Aten, Diecezja Langadasu i Diecezja Berei) i do ośrodków zewnętrznych (Diecezja Dymotyku, Diecezja Kitrosu i Diecezja Aleksandropola).

Projekt *Pomoc humanitarna dla uchodźców w Grecji* został zrealizowany w terminie przewidzianym w umowie, tj. do 31 grudnia 2018 r. Według harmonogramu zawartego w ofercie realizacji zadania publicznego, będącej załącznikiem do umowy, zakup produktów dla rodzin uchodźców objętych opieką socjalną organizacji pozarządowych i Kościoła Grecji miał zostać zrealizowany w listopadzie 2018 r. Tymczasem zadanie to zrealizowano w grudniu 2018 r. Prezes Fundacji wyjaśnił, że zakupu artykułów nie dokonano zgodnie z harmonogramem, ponieważ odpowiednie fundusze na ten cel zostały przekazane przez KPRM dopiero w drugiej połowie grudnia. Stąd też datowanie faktur na grudzień 2018 roku oraz podjęcie niezbędnych do realizacji zadania czynności nastąpiło dopiero po przekazaniu środków z KPRM (...).

W ramach ww. projektu, Fundacja nie wykorzystwała środków dotacji w wysokości 10 163,99 zł, co wynikało ze zrealizowania, wykazanych w ofercie tego zadania, tłumaczeń polsko-greckich i grecko-polskich na kwotę 6 534,00 zł przez wolontariuszy w Grecji oraz pomyłkowego podwójnego wykazania w ofercie kosztu galaretek na kwotę 3 630,00 zł.

(akta kontroli str. 132-200, 808-812)

W przypadku projektu *Pomoc humanitarna dla uchodźców w Grecji* nie dokonywano przesunięć pomiędzy poszczególnymi rodzajami kosztów.

(akta kontroli str. 132-200)

7. Odnośnie trudności, które wystąpiły w związku z realizacją projektów pomocy humanitarnej dofinansowanych przez KPRM, Prezes Fundacji poinformował, że główne problemy Fundacji z realizacją projektów humanitarnych poza granicami Polski były związane z sytuacją wojenną na tamtych terenach (tj. problemy związane z bezpieczeństwem osób biorących udział w realizacji projektów, trudność w stosowaniu zasad wynikających z przepisów prawa polskiego, chaos w życiu codziennym, problemy w komunikacji z osobami na terenach objętych pomocą, częsty brak Internetu i połączeń telefonicznych).

(akta kontroli str. 362-363)

8. Sprawozdanie z wykonania zadania publicznego *Leczenie dzieci z Aleppo* złożono do KPRM 14 lutego 2018 r., w związku z uzyskaną 30 stycznia 2018 r. zgodą Departamentu Społeczeństwa Obywatelskiego KPRM na przedłużenie terminu na jego złożenie (do 15 lutego 2018 r.). W dniu 23 kwietnia 2018 r., tj. po zakończeniu realizacji tego projektu, Prezes Fundacji złożył do dyrektora Departamentu Społeczeństwa Obywatelskiego KPRM oświadczenie, w którym poinformował, że działania prowadzone w ramach ww. projektu zostały skierowane również do osób, które osiągnęły już pełnoletność. Wskazał on również, że cel projektu został zrealizowany, a „tylko nieznacznie został poszerzony o objęcie pomocą medyczną osób powyżej pełnoletności”. Jak podano w oświadczeniu, zmiana w realizacji zadania wynikała z konieczności podjęcia działań mających na celu nieść ratunek życia i zdrowia osób, które mieszkają na terenie, gdzie prowadzone są działania wojenne, a sytuacja bytowa i życiowa na terenach, których dotyczył projekt była bardzo dynamiczna i zmienna. W związku z uwagami ze strony KPRM, sprawozdanie było czterokrotnie korygowane¹⁴ i zostało ostatecznie zaakceptowane 13 czerwca 2018 r. Korekty dotyczyły przede wszystkim rozbieżności w wykazanych w sprawozdaniu kwotach wydatków poniesionych z dotacji, nieścisłości w kwocie prowizji i opłat bankowych, a także braków w dokumentacji dotyczącej ewidencji księgowej projektu. Ostateczne koszty poniesione na przedmiotowe zadanie

¹⁴ Wersje z 26 marca, 30 kwietnia, 15 i 23 maja 2018 r.

wyniosły 1 491 495,31 zł, z czego 1 473 597,77 zł poniesiono ze środków pochodzących z dotacji¹⁵. Różnicę pomiędzy kwotą dotacji otrzymaną, a faktycznie poniesioną na leczenie osób w wysokości: 26 402,23 zł¹⁶, Fundacja zwróciła na rachunek bankowy KPRM wraz z odsetkami w wysokości: 692,00 zł¹⁷.

Sprawozdanie końcowe z realizacji zadania publicznego *Pomoc humanitarna dla uchodźców w Grecji*, zostało złożone w KPRM 24 stycznia 2019 r., tj. w terminie 30 dni od dnia zakończenia realizacji zadania publicznego. Aktualizację sprawozdania złożono w 7 lutego 2019 r. Sprawozdanie zostało pozytywnie zaopiniowane i zatwierdzone przez KPRM, o czym poinformowano Fundację w dniu 18 czerwca 2019 r. Dane odnoszące się do sum kwot rozliczonych w sprawozdaniu były zgodne z danymi ujętymi w ewidencji księgowej. W zadaniu rozliczono faktury zapłacone w okresie realizacji zadania publicznego. Na zadanie *Pomoc humanitarna dla uchodźców w Grecji* w terminie od 17 do 24 grudnia 2018 r., tj. w terminie określonym w § 2 ust. 1 umowy, wydatkowano kwotę 1 235 851,00 zł, a niewykorzystane środki w wysokości 10 163,99 zł zwrócono na rachunek KPRM w terminie wskazanym w § 9 ust. 2 umowy (tj. 24 stycznia 2019 r.).

Zadania objęte badaniem NIK nie były kontrolowane na miejscu przez KPRM.
(akta kontroli str. 5, 132-200, 220-308)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości dotyczące umowy nr 163/BBF/17 z dnia 9 marca 2017 r. (*Leczenie dzieci z Aleppo*) :

1. Fundacja zawarła porozumienie o realizacji zadania z podmiotem trzecim, pomimo iż umowa o realizację zadania publicznego pomiędzy KPRM a Fundacją oraz oferta stanowiąca załącznik do tej umowy, nie przewidywały możliwości powierzenia przez zleceniobiorcę działań w ramach projektu innym podmiotom. Było to niezgodne z art. 16 ust. 4 udpp.

Na mocy Porozumienia zawartego dnia 12 kwietnia 2017 r. z Diecezją katolicką obrządku maronickiego w Tartus w Syrii, Fundacja zobowiązała się do dostarczenia funduszy na pokrycie kosztów leczenia ubogich mieszkańców Syrii, a Diecezja do rozdysponowania tych środków wśród potrzebujących. Z treści Porozumienia wynika, że rola Fundacji ograniczała się do przekazania środków pieniężnych partnerowi. W umowie zawartej z KPRM oraz w ofercie realizacji zadania publicznego, stanowiącej załącznik do umowy, nie przewidywano możliwości realizacji części zadania publicznego przez inny podmiot, niebędący stroną umowy. Zgodnie z art. 16 ust. 4 udpp, zadanie publiczne nie może być realizowane przez podmiot niebędący stroną umowy, chyba że umowa zezwala na wykonanie określonej części zadania przez taki podmiot.

Prezes Fundacji wyjaśnił, że Fundacja miała doświadczenie z poprzednich lat współpracy z tą Diecezją oraz, że w rozmowie ustnej z Minister Beatą Kempą, przekazał informację o wiarygodności Diecezji. Dodatkowo wyjaśnił, że umowa z Diecezją zapewniała większe bezpieczeństwo realizacji projektu, a kluczowe decyzje były podejmowane przez pracowników Fundacji.

¹⁵ Koszty wysokości 3 025,31 zł (koszty bankowe) i 14 872,23 zł (różnice kursowe) sfinansowano ze środków własnych Fundacji.

¹⁶ Przelewem z dnia 6 kwietnia 2018 r. na kwotę 11 530,00 zł oraz przelewem z dnia 8 czerwca 2018 r. na kwotę 14 872,23 zł.

¹⁷ Przelewem z 11 kwietnia 2018 r. na kwotę 164,00 zł oraz przelewem z dnia 11 czerwca na kwotę 528,00 zł.

NIK zauważa, że zgodnie z udpp wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji zadania powinny być wskazane w umowie, a wszelkie jej zmiany są ważne pod warunkiem zachowania formy pisemnej, na co wskazuje § 14 ust. 1 przedmiotowej umowy.

Należy również podkreślić, że w opinii NIK, umowa z Diecezją nie zapewniała większego bezpieczeństwa realizacji projektu, gdyż w zawartym porozumieniu Fundacja nie zawarła żadnych postanowień dotyczących zasad przekazania i rozdysponowania środków w miejscu realizacji projektu, a także sposobu i terminu ich rozliczenia.

Trzeba też mieć na uwadze, że zgodnie z § 12 ust. 1 pkt 3 umowy, przekazanie przez Zleceniobiorcę części lub całości dotacji osobie trzeciej w sposób niezgodny z umową mogło skutkować rozwiązaniem umowy przez Zleceniodawcę i w konsekwencji koniecznością zwrotu całości lub części dotacji.

(akta kontroli str. 78-80, 202-219, 353-359, 808-812)

2. Fundacja nie prowadziła wyodrębnionej ewidencji księgowej dla zadania *Leczenie dzieci z Aleppo*, co było niezgodne z art. 16 ust. 5 udpp oraz § 5 ust. 1 umowy zawartej z KPRM. W okresie realizacji projektu Fundacja nie miała również przyjętych zasad rachunkowości, o których mowa w art. 10 ust. 1 uor.

W toku kontroli przedstawiono wydruki zapisów na koncie 710-04 *Dofinansowania rządowe* i 711-01 *Darowizny na projekty zagraniczne*, z których wynika, że na tych kontach znajdują się zapisy dotyczące również innych dotacji, które Fundacja otrzymała w 2017 r. Nie przedłożono natomiast wydruków poświadczających ujęcie w ewidencji finansowo-księgowej poniesionych kosztów. Na koncie 130 Rachunek bankowy, niewyodrębnionym analitycznie, zaewidencjonowano jedynie operację polegającą na wypłacie środków otrzymanych na realizację zadania *Leczenie dzieci z Aleppo*. Identyfikacja poszczególnych operacji była znacznie utrudniona ze względu na brak zasad rachunkowości, dotyczących w szczególności sposobu prowadzenia ksiąg rachunkowych, w tym co najmniej zakładowego planu kont, ustalającego wykaz kont księgi głównej, przyjętych zasad klasyfikacji zdarzeń, zasad prowadzenia kont ksiąg pomocniczych oraz ich powiązania z kontami księgi głównej. Powyższe było niezgodne z art. 10 ust. 1 uor. Polityka rachunkowości została wprowadzona w Fundacji 7 grudnia 2017 r. na mocy uchwały nr 1/12/2017 Zarządu Fundacji z dnia 7 grudnia 2017 r.

W konsekwencji tych nieprawidłowości, prowadzona przez Fundację ewidencja księgowa nie pozwala na wyodrębnienie kosztów realizacji zadania.

Prezes Fundacji poinformował, że *w roku 2017 nie prowadziliśmy odrębnej ewidencji dla każdego zadania, ponieważ był to pierwszy rok z dotacjami i nie wiedzieliśmy o tym, dopiero wdrażaliśmy się w temat rozliczania dotacji.*

(akta kontroli str. 13-27, 220-231, 780-785)

3. Fundacja dokonała dwukrotnej refundacji: kosztów leczenia (dwa przypadki z 114 badanych) oraz refundacji kosztów leków i materiałów (jeden przypadek z 114 badanych). Było to niezgodne z § 2 ust. 3 i 4 umowy Nr 163/BBF/17 z 9 marca 2017 r., w myśl którego Fundacja zobowiązała się wykonać zadanie publiczne zgodnie z ofertą oraz wykorzystać środki zgodnie z celem, na jaki je uzyskała.

Fundacja nieprawidłowo zrefundowała wydatki na leczenie w kwocie 5 903,81 zł, tj.:

- dwukrotnie zrefundowała koszty leczenia dwóch osób (dzieci). Kontrola NIK ustaliła, że w dokumentacji źródłowej potwierdzającej koszty leczenia pacjentów w Aleppo, znajdują się te same dokumenty potwierdzające leczenie tej samej choroby u dwóch osób, w tym samym miejscu, czasie i tym samym koszcie leczenia. Koszty leczenia wyniosły odpowiednio: 38 USD¹⁸ w jednym przypadku oraz 700 USD¹⁹ w drugim przypadku. Fundacja na podstawie tych dokumentów poniosła wydatki w wysokości 1 476 USD, zamiast 738 USD. Tym samym zawyżono koszty o 738 USD, tj. o 3 068,81 zł;
- w jednym przypadku dwukrotnie zrefundowała koszty leków i materiałów. W dokumencie potwierdzającym koszty leczenia jednej osoby dorosłej wskazano, że całkowite koszty leczenia wyniosły 625 000,00 funtów syryjskich (w tym kwota 378 000,00 funtów syryjskich, która była jedną z pozycji wystawionej za leczenie faktury i dotyczyła leków i materiałów). Natomiast Fundacja, rozliczając koszty leczenia tej osoby, zatwierdziła kwotę 1 003 000,00 funtów syryjskich, błędnie doliczając do kosztów leczenia wartość leków i materiałów. Tym samym zawyżono koszty o 378 000,00 funtów syryjskich, tj. o 2 835,00 zł²⁰.

Prezes Fundacji, w celu wyjaśnienia pierwszej nieprawidłowości, zwrócił się o wyjaśnienia do partnera realizującego projekt w Aleppo, który wskazał, że leczenie dla jednej z osób dotyczyło dwóch niezależnych pobytów dziecka w szpitalu, a w drugim przypadku dziecko cierpiało na chroniczną chorobę, która wymagała częstych pobytów w szpitalu. Natomiast odnośnie drugiej nieprawidłowości, Prezes Fundacji wyjaśnił, że zaistniała potrzeba przedłużenia okresu leczenia. Do wyjaśnień nie zostały jednak dołączone żadne dokumenty medyczne potwierdzające, że przedmiotowe leczenie rzeczywiście miało miejsce oraz że zakupiono dodatkowe lekarstwa i materiały.

(akta kontroli str. 278-305, 746-788)

4. W 13 przypadkach²¹ z 114 objętych badaniem NIK, Fundacja poniosła wydatki na leczenie na łączną kwotę 86 641,81 zł, (tj. 13,7% zbadanych wydatków) na podstawie dokumentacji, do której załączone zostały kserokopie rachunków wystawionych przez szpitale w Aleppo (m.in. szpital Św. Ludwika), z których wynika, że za leczenie tych osób płacili w różnych proporcjach różne podmioty w Syrii (na większości rachunków są wskazani: Caritas, Jezuici, Kościół Katolicki, zakon Marystów, służba społeczna i inne organizacje). W dokumentacji nie ma nazwy Fundacji ani nazwy Diecezji, z którą Fundacja podpisała Porozumienie o realizacji zadania *Leczenie dzieci w Aleppo*. Było to niezgodne z art. 16 ust. 4 udpp, który stanowi, że zadanie publiczne nie może być realizowane przez podmiot niebędący stroną umowy, chyba że umowa zezwala na wykonanie określonej części zadania przez taki podmiot. W umowie zawartej pomiędzy KPRM a Fundacją oraz w załączonej do niej ofercie, nie przewidywano możliwości realizacji części zadania publicznego przez inny podmiot, niebędący stroną tej umowy.

W powyższej kwestii Prezes Fundacji poinformował, że *maronicka Diecezja w Tartus była dla nas partnerem, ale z racji na odległości i niemożliwość kontaktu przez wojnę, posiłkowała się pomocą innych instytucji kościelnych w Syrii. Kwoty wskazane w dokumentach były opłacane przez fundację.*

¹⁸ 492,88 zł.

¹⁹ 2 575,93 zł.

²⁰ Zgodnie z przyjętym w tym przypadku przez Fundację kursem 1 funt syryjski = 0,0075 PLN.

²¹ Nr: 621, 695, 741, 731, 730, 729, 708, 705, 702, 701, 700, 744, 860.

Decyzję o kwocie przeliczenia podejmowano na podstawie przedstawionych dokumentów zapłaty, z których wynika w jakiej walucie zapłacono, a była ona podejmowana przez osoby zaangażowane w realizację projektu;

(akta kontroli str. 278-305, 592, 620, 622, 624-633, 758-788)

5. Fundacja zwiększyła zakres umowy zawartej z KPRM na realizację zadania *Leczenie dzieci z Aleppo*, udzielając pomocy osobom dorosłym, bez pisemnej zmiany umowy w tym zakresie. Było to niezgodne z § 14 ust. 1 ww. umowy, który stanowi że wszelkie zmiany, uzupełnienia i oświadczenia składane w związku z umową wymagają formy pisemnej pod rygorem nieważności.

Powyższe stanowiło również naruszenie postanowień § 2 ust. 3 i 4 ww. umowy, w którym Fundacja zobowiązała się wykonać zadanie publiczne zgodnie z ofertą i zobowiązała się do wykorzystania środków zgodnie z celem, na jaki je uzyskała.

W ofercie realizacji ww. zadania publicznego, stanowiącej załącznik do umowy zawartej z KPRM, Fundacja wskazała zakres rzeczowy zadania publicznego: *Leczenie dzieci – ofiary wojny z Aleppo w Syrii (...). Wnioskowana pomoc będzie adresowana do najmłodszych ofiar wojny – dzieci, które wymagają opieki hospitalizacyjnej (...). Zakładanym celem realizacji zadania był ratunek życia i zdrowia ofiarom wojny dla około 100 osób/dzieci. Z zestawienia nr 1, wymienionego w sprawozdaniu z wykonania zadania publicznego wynika, że 153 osoby z 863 osób, którym sfinansowano koszty udzielonej pomocy medycznej (tj. 17,7%) były osobami dorosłymi, zatem ich leczenie nie było objęte zakresem rzeczowym przedmiotowego zadania publicznego. Na leczenie osób dorosłych poniesiono wydatki w wysokości 367 867,71 zł, tj. 25,0% kwoty wydatkowanej dotacji.*

Prezes Fundacji w oświadczeniu z dnia 23 kwietnia 2018 r. skierowanym do Dyrektora Departamentu Społeczeństwa Obywatelskiego KPRM wskazał, że sytuacja bytowa i życiowa na terenach, których dotyczył projekt jest bardzo dynamiczna i zmienna. Z tej racji zostały podjęte działania skierowane również do osób, które osiągnęły już pełnoletność, bowiem trudno było odmówić niesienia pomocy medycznej. Dodatkowo, Prezes Fundacji wyjaśnił, że w trakcie realizacji zadania poinformowanie KPRM o rozszerzeniu zakresu nastąpiło w formie ustnej po zapoznaniu się z sytuacją na miejscu, w Syrii. Wyjaśnił też, że *Syria jest krajem wojny i pomoc tam udzielana nie może podlegać kryteriom jakie mają zastosowanie, gdzie nie toczą się działania wojenne. Z pisemnego oświadczenia Prezesa Fundacji, złożonego po zakończeniu realizacji projektu wynika, że (...) dopiero na miejscu okazało się, że równie konieczne okazało się natychmiastowe udzielenie pomocy medycznej osobom starszym. Na decyzję pomocy też osobom dorosłym miała wpływ sytuacja wojenna. Informację w formie pisemnej podaliśmy do KPRM przy okazji składania sprawozdania.*

NIK nie kwestionuje konieczności objęcia leczeniem osób dorosłych, zauważa jednak, że skoro w § 14 ust. 1 umowy został określony sposób dokonywania zmian i uzupełnień dotyczących umowy pod rygorem nieważności, to zastosowanie innej formy niż przewidziana w umowie nie powoduje, że zmiana jest skuteczna. Należy również podkreślić, że zgodnie z art. 16 ust. 2 uddp umowa o realizację zadania publicznego wymaga formy pisemnej pod rygorem nieważności. W trakcie realizacji zadania *Leczenie dzieci z Aleppo* strony umowy 163/BBF/17 były zobowiązane zawrzeć w formie pisemnej aneks, który zmieniałby zakres rzeczowy zadania.

(akta kontroli str.202-218, 234-305, 350-352, 780-785, 808-812)

OCENA CZĄSTKOWA

Fundacja nie zapewniła zgodnej z umową realizacji jednego z dwóch zadań objętych kontrolą. W ocenie NIK, mimo że Fundacja realizując zadanie *Leczenie dzieci z Aleppo* udzieliła pomocy siedmiokrotnie większej liczbie dzieci niż zakładano w ofercie, to wobec braków stosownej dokumentacji dotyczącej kontroli realizacji zadania ze strony Fundacji i stwierdzonych przez NIK nieprawidłowości, ograniczona została możliwość jednoznacznej pozytywnej oceny realizacji tego projektu. W ocenie NIK, zadanie *Pomoc humanitarna dla uchodźców w Grecji* zostało zrealizowane terminowo. Nie stwierdzono ponoszenia wydatków na cele niezwiązane z realizowanym zadaniem. Fundacja terminowo wywiązała się z obowiązków sprawozdawczych, a niewykorzystane środki, zgodnie z umową, zostały zwrócone do KPRM.

OBSZAR II

Efekty pomocy humanitarnej udzielonej przez organizacje pozarządowe

Opis stanu faktycznego

1. Zakładanym celem projektu *Leczenie dzieci z Aleppo* był „ratunek życia i zdrowia ofiarom wojny dla około 100 osób/dzieci”, a planowane rezultaty miały polegać na umożliwieniu dostępu do koniecznej opieki medycznej dzieci – ofiar wojny, a także „powrót do zdrowia i życia”.

Według zatwierdzonego przez KPRM w dniu 13 czerwca 2018 r. sprawozdania z wykonania zadania publicznego *Leczenie dzieci z Aleppo*, w wyniku realizacji projektu pomoc medyczna została udzielona 863 osobom w Aleppo. Tym samym, zakładane w ofercie rezultaty i cele zadania zostały osiągnięte.

(akta kontroli str. 202-218, 234-308)

2. Głównym celem realizacji projektu *Pomoc humanitarna dla uchodźców w Grecji* było wsparcie dla 4000 rodzin znajdujących się pod stałą opieką Partnerów Greckich oraz grupie 2500 dzieci i młodzieży, otrzymującej wsparcie kształceniowe od fundacji pozarządowych i diecezji Prawosławnego Kościoła Grecji. Według informacji zawartych w zatwierdzonym przez KPRM sprawozdaniu, w wyniku realizacji zadania dokonano zakupu pomocy humanitarnej (żywności, środków higienicznych, środków czystości i artykułów biurowych) dla 4 000 rodzin (ok. 20 000 osób), a także przekazano wsparcie w postaci wyprawek szkolnych dla 2500 uczniów, które przekazano do ośrodków wskazanych w ofercie. Tym samym, zgodnie ze sprawozdaniem, zakładane rezultaty i cele zostały osiągnięte.

Według raportu końcowego z realizacji zadania, przedstawionego przez Fundację „Hagia Marina”, oferowana pomoc humanitarna, edukacyjna i socjalizacyjna poprawiła czasową kondycję fizyczną, intelektualną i społeczną uchodźców.

(akta kontroli str. 88-109, 165-200)

3. W przypadku projektu *Leczenie dzieci z Aleppo* Fundacja nie miała obowiązku prowadzenia działań informacyjnych. Fundacja, po zakończeniu realizacji zadania, przekazała do KPRM dokumentację zdjęciową, a na swojej stronie internetowej zamieściła materiał informacyjny na temat efektów udzielonej pomocy w Syrii wraz ze wskazaniem, z jakiego źródła pochodziły przyznane środki. Kontrola NIK wykazała, że jedno z przekazanych do KPRM zdjęć zostało wykonane przed realizacją projektu i w 2014 r. zamieszczone na portalu społecznościowym Facebook²². Prezes Fundacji wyjaśnił, że w *natłoku dokumentacji fotograficznej z realizowanych projektów nastąpiła pomyłka*

²² <https://www.facebook.com/127102287350833/photos/a.813097358751319/813104072083981/?type=3>.

w przekazanym zdjęciu. Zdjęcie to zamieszczono również na stronie internetowej Fundacji²³.

Zgodnie z § 6 ust. 2 umowy na realizację Projektu *Pomoc humanitarna dla uchodźców w Grecji*, Fundacja zobowiązała się do informowania, że zadanie jest współfinansowane ze środków otrzymanych z KPRM, w sposób uzgodniony ze Zleceniodawcą. W trakcie kontroli NIK, Prezes Fundacji nie przedstawił stosownej dokumentacji uzgodnieniowej i nie wskazał jednoznacznie, czy takie uzgodnienia miały miejsce. Podał natomiast, że na przekazanym do KPRM i TVP materiale audiowizualnym znajduje się film, przedstawiający zakres udzielonej pomocy uchodźcom w Grecji. W filmie m.in. przedstawiciele grup docelowych wyrażają wdzięczność Rządowi RP za wsparcie i podkreślają rolę Fundacji w udzieleniu tego wsparcia. Prezes Fundacji poinformował, że o realizacji zadania ze środków KPRM informowały media w Polsce (TVP1, TVP2, TVP Info, Polsat) i w Grecji na podstawie materiałów audiowizualnych przesłanych przez wolontariuszy Fundacji w dniach realizacji Projektu. Poinformował również, że Partnerzy w Grecji oczekiwali na miejscu w Tessalonice ekipy TVP, która miała udokumentować przekazanie pomocy, natomiast delegacja została odwołana 29.12.2018 r. przez TVP.

(akta kontroli str. 91, 204-205, 370-373, 789-792, 825-852)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W ocenie NIK, zakładane w umowach efekty realizowanych zadań publicznych zostały osiągnięte, tj. udzielono pomocy medycznej dzieciom w Aleppo, a także zakupiono i dostarczone do ośrodków dla uchodźców w Grecji żywność, środki higieniczne, środki czystości i chemii gospodarczej, materiały szkolne i artykuły biurowe. Rozpowszechnienie informacji o udzielonej pomocy zostało przedstawione w materiale audiowizualnym pn. „Solidarni z Grecją”.

IV. Uwagi

Uwaga

W związku z zakończeniem i rozliczeniem zadań objętych kontrolą, NIK nie formułuje wniosków pokontrolnych, ale mając na względzie stwierdzone nieprawidłowości, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, zwraca uwagę aby w przypadku realizowania kolejnych projektów finansowanych ze środków publicznych, Fundacja realizowała je zgodnie z zakresem, w sposób określony w przepisach udpp i w zawartej umowie.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Administracji Publicznej Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

²³ <https://www.fundacjaow.org/#/projekty/pomoc-medyczna>.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, stycznia 2020 r.

Kontrolerzy

Tomasz Kwitowski
Doradca techniczny

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Administracji Publicznej
Dyrektor
Bogdan Skwarka

Tomasz Płudowski
Starszy inspektor kontroli państwowej

.....
podpis